

Concept de desfășurare a comerțului stradal pe teritoriul municipiului Chișinău

1. INTRODUCERE

În era comerțului electronic, a mall-urilor și centrelor comerciale, micile tarabe și tezghele, pot face diferența unui oraș cochet, amenajat și atractiv, acestea fiind complementare arhitecturii și infrastructurii locale. Amplasarea, aspectul, igiena și condițiile de păstrare a celor comercializate joacă un rol esențial pentru ca aceste forme de comerț să fie o țintă pentru locuitori și turiști.

În municipiul Chișinău, cu părere de rău, acest lucru nu este valabil. **Comerțul stradal ilicit creează disconfort cetățenilor, prin amplasarea haotică și dezorganizată a acestuia și aspectul inestetic al unităților comerciale.**

Autoritățile conștientizează problema comerțului stradal și efectele acesteia. Zilnic, subdiviziunile autorităților publice locale întreprind măsuri de combatere a comerțului ilicit. Acestea însă rezolvă problema parțial, pe termen scurt.

În urma multiplelor demersuri și constatări privind problemele de ordin urbanistic generate de extinderea necontrolată a rețelelor de unități de comerț stradal de tip gherete, în baza Dispoziției Primarului General al mun. Chișinău nr 56-d din 12.02.2020 a fost creat un grup de lucru pentru elaborarea conceptului de organizare a comerțului ambulant stradal în mun. Chișinău. Grupul de lucru a fost compus din reprezentanți ai structurilor municipale de profil și reprezentanți ai societății civile.

Grupul de lucru a analizat situația și problemele existente și a formulat prezentul concept care vine să stabilească o viziune clară privind organizarea și dezvoltarea comerțului stradal ambulant.

Acest document va fi supus dezbaterilor și consultărilor publice pentru ajustare, apoi va fi înaintat spre aprobare către Consiliul Municipal Chișinău, în calitate de document de suport în domeniul reglementării comerțului stradal.

Elaborarea Conceptului privind desfășurarea comerțului ambulant stradal este condiționată de necesitatea sistematizării acțiunilor întreprinse, orientate spre stimularea comerțului ambulant organizat și legal într-un mediu concurențial sănătos și direcționarea acestuia spre sporirea nivelului de deservire a consumatorilor, armonizarea unităților de comerț stradal cu mediul urbanistic, satisfacerea necesităților sociale și economice ale urbei.

2. CADRUL NORMATIV – LEGISLATIV

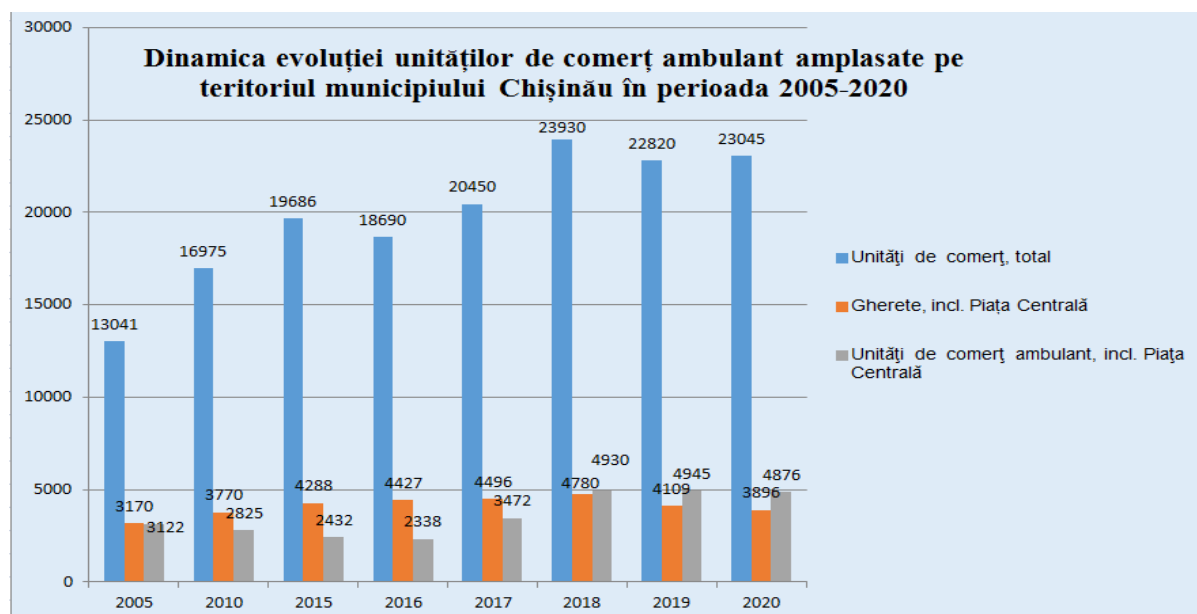
- Legea cu privire la comerțul interior nr. 231 din 23.09.2010;
- Legea nr. 136 din 17.06.2016 ”Privind statutul municipiului Chișinău”;
- Legea Republicii Moldova nr. 436-XVI din 28.12.2006 „Privind administrația publică locală”;
- Strategia de dezvoltare a comerțului interior în municipiul Chișinău pentru anii 2015-2020, aprobată prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 3/13 din 19.05.2015;
- Regulamentul de desfășurare a activității de comerț în municipiul Chișinău, aprobat prin decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 10/2 din 09.10.2017.

Aceste documente reglementează și oferă un cadru normativ suficient pentru a asigura o dezvoltare eficientă a comerțului stradal. Problema însă ține de aplicarea acestor reguli și de controlul asupra respectării prevederilor Regulamentului și Strategiei.

Astfel, în pofida celor prevăzute de aceste documente, comerțul stradal generează câteva fenomene cu impact negativ.

3. SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI DESCRIEREA CONTEXTULUI

Comerțul neautorizat a devenit una dintre cele mai stringente probleme ce afectează imaginea municipiului Chișinău. Acest fenomen s-a răspândit pe străzile orașului, formând anumite focare, care, pe lângă faptul că afectează peisajul urban, se reflectă asupra concurenței loiale pe acest segment.

Cauzele ce au condiționat răspândirea comerțului ambulant stradal sunt:

– **Reglementarea tardivă a comerțului din gherete și celui mobil stradal.** Abia în iulie 2016 a fost modificată Legea cu privire la comerțul interior, fiind stabilite atribuțiile APL în domeniul comerțului și interdicțiile și cerințele privind desfășurarea activității de comerț, care consiliul local are dreptul să stabilească în cadrul regulamentului de desfășurare a activităților de comerț în localitatea respectivă;

– **Extinderea rețelelor de gherete specializate în comercializare unui anumit grup de mărfuri ale unor agenți economici.** La moment din numărul total de gherete amplasate pe străzile orașului circa 40% constituie rețelele gheretelor specializate în comercializarea articolelor din tutun, produse din carne de pasăre, detergenți, presă periodică, apă potabilă etc.

– **Capacitatea administrativă redusă a autorităților publice locale de combatere a comerțului ambulant neautorizat.** Ultimele modificări ale Codului Contravențional, limitează radical activitatea Poliției la documentarea cazurilor de comerț stradal neautorizat, cea mai mare responsabilitate revenindu-i Inspectoratului Fiscal de Stat, Administrației Publice Locale și Agenției pentru Protecția Drepturilor Consumatorului. Deși periodic agenții constatatori (reprezentanți ai preturilor) se deplasează în teren pentru a verifica activitatea comercială a vânzătorilor, în fiecare sector sunt desemnați câte 5-6 responsabili, număr nesemnificativ pentru combaterea fenomenului.

– **Existența cererii din partea locuitorilor capitalei, care încurajează comerțul stradal neautorizat.** Este de menționat faptul că pentru produsele vândute în stradă este o cerere ascendentă, locuitorii capitalei preferă să cumpere aceste produse ținând cont de prețul acestora care nu este mai mic comparativ cu cele comercializate în magazine sau piețe, deși sunt deranjați de comercianții din stradă.

– **Amplasarea neuniformă a piețelor din oraș și lipsa unui concept privind dezvoltarea piețelor** conform mai multor criterii: amplasarea pieței, numărul locuitorilor din zona respectivă, numărul unităților comerciale staționare din zonă, căile de acces etc. Sporirea numărului de piețe, concentrarea acestora în centrul – nucleu istoric al orașului Chișinău și în regiunea Gării Auto Centru, precum și comerțul stradal neautorizat de pe străzile adiacente piețelor a adus la supraaglomerarea traficului rutier, incomoditatea deplasării libere a pietonilor, înrăutățirea aspectului arhitectural al orașului, starea sanitară nesatisfăcătoare a străzilor adiacente piețelor etc.

– **Lipsa unei comunicări dintre mediul de afaceri, vânzătorii stradali, funcționarii publici și aleșii locali;**

– **Lipsa alternativelor pentru vânzătorii ce nu-și permit să achite taxele impuse de administrația publică locală.** Până acum s-au întreprins măsuri de evacuare a comercianților stradali și a unităților ambulante ce nu corespundeau cerințelor, inclusiv celor de amplasare, fără să ofere alternative sau să creeze condiții care să determine comercianți să-și legalizeze activitatea comercială.

– **Tendința comercianților de a se eschiva de la achitarea taxelor pentru desfășurarea comerțului pe teritoriul municipiului Chișinău;**

– **Lipsa unor standarde pentru unitățile de comerț ambulant,** care să se alinieze arhitecturii orașului și să corespundă unui aspect estetic uniform.

Totodată, menționăm măsurile întreprinse de către municipalitate pentru a minimiza răspândirea haotică a comerțului ambulant stradal:

Conform deciziei Consiliului municipal Chișinău nr. 51/4 din 06.07.2006 „Cu privire la interzicerea amplasării de noi gherete, tarabe și puncte mobile în centrul-nucleul istoric și pe străzile principale ale municipiului Chișinău” a fost interzisă ***„autorizarea amplasării de noi gherete, tarabe (cu excepția gheretelor și tarabelor pentru comercializarea presei periodice), aparate de apă gazată și puncte mobile (automobile, microbuze, autocamioane, cisterne etc.) în centrul – nucleul istoric al municipiului Chișinău”.***

La data adoptării deciziei sus-numite pe străzile orașului erau amplasate și funcționau autorizat **3952** gherete.

Pe parcursul anilor, în dependență de situația la moment, au fost emise mai multe dispoziții ale primarului general în vederea combaterii amplasării gheretelor în municipiul Chișinău:

- dispoziția nr. 345-d din 26.04.2012, **„Cu privire la evacuarea gheretelor neautorizate din mun. Chișinău”**, conform căreia se demontau și se evacua, în termen de 30 zile, gheretele ale căror autorizații de funcționare au expirat de mai mult de 6 luni;

- dispoziția nr. 702-d din 06.07.2012 **„Cu privire la stoparea activității de amplasare/reamplasare a gheretelor și de reperfectare a autorizațiilor de funcționare în baza contractelor de vânzare-cumpărare a gheretelor”**, conform căreia a fost stopată definitiv eliberarea autorizațiilor de funcționare pentru gherete noi amplasate sau reamplasate pe străzile orașului;

- dispoziția nr. 13-d din 09.01.2013, prin care a fost modificată dispoziția nr. 702-d din 06.07.2012, fiind impuse restricții și la eliberarea autorizațiilor pentru **puncte mobile, rulote și tonete;**

- dispoziția nr. 352-d din 23.05.2013 „Cu privire la lichidarea comerțului din teritoriul adiacent piețelor”, care prevede ca *la expirarea termenelor de valabilitate ale autorizațiilor de funcționare eliberate pentru gheretele amplasate în teritoriul adiacent piețelor în raza de 100m.*

- dispoziția 84-d din 25.02.2015 „Despre abrogarea dispoziției primarului general nr. 702-d din 06.07.2012 **„Cu privire la stoparea activității de amplasare/reamplasare a gheretelor și de reperfectare a autorizațiilor de funcționare în baza contractelor de vânzare-cumpărare a gheretelor”**,

- dispoziția nr. 213-d din 06.04.2015 „Cu privire la modificarea dispoziției primarului general nr. 84-d din 25.02.2015”, conform căreia în sarcina Direcției generale comerț APPS a fost pusă o nouă prevedere „- în cazul examinării cererilor pentru reperfectarea pe altă firmă a

autorizațiilor de funcționare în baza contractelor de vânzare-cumpărare a gheretelor, va prezenta note informative primarului general al municipiului Chișinău”.

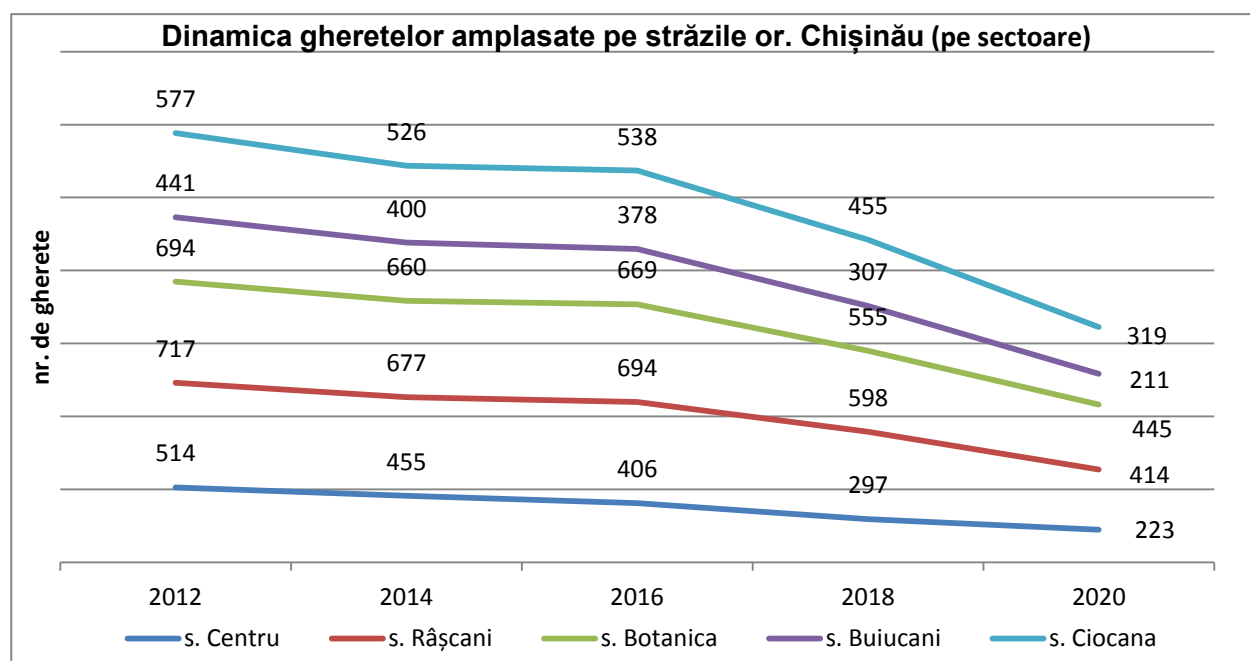
- dispoziția nr. 842 din 30.10.2018 „Cu privire la evacuarea unităților de comerț ambulant și staționare provizorii de pe teritoriul municipiului Chișinău”;
- dispoziția nr. 79-d din 27.02.2020 „Cu privire la suspendarea activității de amplasare/reamplasare a gheretelor în or. Chișinău”.

Datorită măsurilor întreprinse, observăm că numărul de gherete noi amplasate treptat se micșorează.

Dinamica eliberării autorizațiilor pentru gherete noi

	06.07.06 30.04.09	01.05.09 10.03.10	11.03.10 31.12.10	01.01.11 31.12.11	01.01.12 31.10.12	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	TOTAL
Centru	81	33	21	18	6	2	2	4	1	-	3	2	173
Râșcani	112	44	40	24	12	5	8	2	4	5	3	16	275
Botanica	145	61	41	22	5	1	9	5	2	13	3	15	322
Buiucani	44	47	26	4	4	2	4	4	-	3	6	4	148
Ciocana	102	78	45	35	16	3	9	5	2	10	-	-	305
TOTAL	484	263	173	103	43	13	32	20	9	31	15	37	1223

Totodată, pe parcursul anilor 2013-2019 au fost demontate și evacuate 1070 gherete (2013 – 100 gherete; 2014 – 68 gherete; 2015 – 78 gherete; 2016 – 89 gherete; 2017 – 107 gherete; 2018 – 250 gherete, 2019 – 378 gherete).

Nefiind stabilite atribuțiile APL în domeniul comerțului, în lipsa pârghiilor legale, combaterea comerțului neautorizat pe teritoriul municipiului Chișinău se efectua prin intermediul grupurilor de lucru create în acest sens de către preturile de sector. De regulă, din componența grupurilor date făceau parte reprezentanții preturii, Direcției generale comerț, alimentație publică și prestări servicii, Inspectoratului de Poliție, Direcției Administrare Fiscală, Centrului de Sănătate Publică, Agenției pentru Protecția Consumatorilor.

Pe parcursul anilor serviciile specializate ale Primăriei au continuat acțiunile prin metode de lămurire și convingere a persoanelor fizice care comercializau în străzi, inclusiv în teritoriul adiacent Pieței centrale, pentru ca aceștia să se reamplaseze în teritoriul piețelor autorizate, unde sunt organizate locuri de comerț în condiții corespunzătoare (zilnic în teritoriul piețelor erau libere de la 800-1000 locuri de comerț).

La moment, de supravegherea activității comerciale din municipiul Chișinău sunt responsabile autoritățile administrației publice locale (AAPL): agenții constatatori desemnați de către primarul general, Direcția de poliție, Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, Serviciul Fiscal de Stat, Centrul de Sănătate Publică și alte organe de control desemnate de Parlament prin Legea Nr. 131 din 08.06.2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător.

Pe parcursul anului 2019, Direcția Poliție a municipiului Chișinău a întocmit 2459 procese-verbale contravenționale, agenții constatatori din preturile de sector au întocmit 721 procese-

verbale contravenționale. De către Direcția generală administrare fiscală mun.Chișinău au fost constatate 1297 cazuri de desfășurare a activității de întreprinzător fără înregistrare la organul înregistrării de stat sau la o altă autoritate publică competentă conform legii ori cu act de înregistrare declarat nevalabil. În temeiul art. 263 alin.(1) din Codul Contravențional al Republicii Moldova, față de contravenienți au fost aplicate amenzi în sumă totală de 2 821,8 mii lei, din care, ținându-se cont de prevederile art. 34 alin. 3 din același Cod, au fost încasate la buget 1 259,3 mii lei.

Printre vânzătorii stradali sunt mici comercianți care activează în bază de patentă sau cei care au întreprinderi individuale. Totodată, pe străzile Chișinăului se regăsesc precupeți, pensionari și alți cetățeni care dispun de produse agricole de casă. Din anumite motive aceștia sunt nevoiți să vândă în stradă sau nu doresc să vândă în locurile autorizate.

Comerțul stradal continuă să fie o problemă atât pentru cetățeni, cât și pentru comercianți. Pe de o parte sunt oamenii, nemulțumiți de blocajele de circulație și aspectul inestetic al orașului creat de comercianți. Pe de altă parte sunt comercianții stradali, pentru care comerțul ambulant înseamnă un loc de muncă și o sursă de venit.

4. SEMNIFICAȚIA NOȚIUNII DE COMERȚ AMBULANT

Comerț ambulant – activitate de comercializare cu amănuntul realizată prin intermediul unităților comerciale ambulante.

Unitățile de comerț ambulant pot fi: staționare provizorii (pavilion, gheretă) și mobile (automagazin, rulotă, tonetă, tarabă, stand, tejghea, cărucior, aparat automat pentru vânzări).

Comerțul ambulant se desfășoară prin intermediul unităților în teritoriul piețelor și în cadrul comerțului stradal.

Comerțul stradal este activitatea comercială, sezonieră sau ocazională ce se desfășoară în unități de comerț ambulant, amplasate pe proprietatea publică sau privată a municipiului Chișinău.

De regulă, aceste unități sunt amplasate în **zone cu intensă circulație pietonală, pe străzi, trotuare sau orice zonă de utilitate publică.**

Organizarea și desfășurarea comerțului ambulant urmează a se efectua în conformitate cu prevederile legislației în vigoare, Regulamentul de desfășurare a activității de comerț în municipiul Chișinău și cerințele stabilite în anexele nr. 3, 4 la Regulament.

Comerțul stradal neautorizat este greu de definit. Totuși, conform Codului Contravențional și a Regulamentului privind desfășurarea activității comerciale în municipiul Chișinău, există cerințe și condiții a căror nerespectare se transformă în contravenții:

- desfășurarea activității de comerț fără notificare sau autorizație de funcționare;
- desfășurarea comerțului în locurile interzise,
- comercializarea fără achitarea taxelor, comercializarea în stradă a produselor și mărfurilor ce nu sunt permise conform regulamentului,
- nerespectarea condițiilor sanitare și de păstrare a produselor și mărfurilor și altele.

5. EFECTELE GENERATE DE COMERȚUL DIN GHERETE ȘI CEL NEAUTORIZAT STRADAL

În pofida celor prevăzute de Regulament și Strategie, comerțul stradal generează câteva fenomene cu impact negativ:

1. Aglomerarea de gherete în anumite zone:

Fluxul pietonal reprezintă principalul criteriu de amplasare a gheretelor. Cu cât mai mare este fluxul pietonal într-o zonă urbană cu atât mai solicitată este această zonă pentru amplasarea unităților de comerț stradal.

În același timp, cu cât mai mare este numărul acestor unități într-un spațiu public, cu atât acesta devine mai incomod și mai puțin atractiv pentru pietoni.

Astfel, din cauza acestui fenomen, piețele urbane, parcurile, scuarurile, trotuarele și intersecțiile străzilor mari din Chișinău, din zone cu potențial pietonal înalt se transformă în zone cu infrastructură pietonală degradată, accesibilitate redusă și gunoi vizual.

O altă latură a aglomerației gheretelor este **comasarea lor în pavilioane**. Pe locul unde cândva erau amplasate 2 gherete alăturate, apar pavilioane sub formă de construcții capitale, care încălcă grav normele stabilite de documentația de urbanism și creează o nouă linie de fațade de-a lungul străzii, fapt care duce la îngustarea căilor pietonale, acapararea spațiilor verzi, încălcarea liniilor roșii, acoperirea parterelor clădirilor existente.

Aglomerarea de gherete este un fenomen negativ care afectează imaginea orașului, accesibilitatea, confortul deplasării pietonale dar și economia orașului.

2. Comercializarea produselor și mărfurilor nespecifice comerțului stradal.

Diferența enormă de cost per m2 între spațiul comercial interior și cel din unitățile de comerț stradal stimulează agenții economici să se orienteze spre extinderea rețelei de unități de comerț stradal în care să comercializeze marfă și produse nespecifice acestui tip de comerț.

De asemenea, spațiul interior este limitat de amplasarea și parametrii clădirii, în timp ce gheretele pot fi amplasate în nemijlocita apropiere a căilor pietonale. În rezultat, agenții economici tind să își amplaseze propriile puncte de comercializare în stradă și să extindă la maximum rețeaua de gherete.

3. Încălcarea distanței amplasării gheretelor.

Regulamentul privind desfășurarea activității comerciale în municipiul Chișinău prevede o serie de cerințe și restricții privind comerțul stradal.

Una dintre ele se referă la stabilirea distanței de amplasare a unităților comerciale din contul străzilor unde sunt amplasate. Chiar dacă pe unele străzi este permisă comercializarea, în regulament sunt specificate distanțe exacte, care trebuiesc păstrate, astfel încât unitățile de comerț ambulant să nu fie un motiv de ocolire, iar oamenii să poată circula liber pe străzi.

Practica însă arată că aceste distanțe nu sunt mereu respectate la elaborarea schemelor de amplasare de către preturi, sau sunt interpretate după necesitățile agentului economic.

Aceasta rezultă în probleme precum obstrucționarea căilor de acces spre clădiri, stații de transport sau treceri pietonale, limitarea vizibilității pentru conducătorii auto, parcare pe trotuar și în stații de așteptare a transportului public, degenerarea spațiilor verzi sau aliniamentului verde.

4. Creșterea necontrolată a numărului de gherete ale rețelelor mari.

Din cauza lipsei unui mecanism clar de limitare a numărului de unități de comerț stradal, cât și datorită avantajelor de ordin juridic (notificarea în comerț), logistic (posibilitatea de amplasare în căile pietonale) și economic (taxa foarte mică pentru amplasare), numărul gheretelor era în continuă creștere.

Cea mai mare parte a gheretelor amplasate în oraș fac parte din rețele comerciale mari, specializate pe un anumit tip de produse. Astfel, pe teritoriul municipiului activează o serie de companii care gestionează peste 50 de gherete.

Acest fenomen duce atât la aglomerarea unităților de comerț stradal și degradarea spațiului public urban, dar și generează o concurență inechitabilă care duce la monopolizarea acestui tip de comerț, așa cum marile rețele de gherete ocupă cele mai aglomerate spații publice, iar micii comercianți sunt împinși spre zone mai periferice

5. **Extinderea suprafeței gheretelor prin ocuparea abuzivă a terenurilor proprietate publică** generează eschivarea de la achitarea taxelor locale. Deoarece suprafața maximum permisă a gheretei este de 12 mp, agentul economic notifică ghereta de 12 mp, achitând taxa

locală respectivă. Însă, de facto se ocupă suprafețe de 15-18-20mp ce generează neîncasări la bugetul local.

6.

Efectele pe care le generează răspândirea comerțului neautorizat stradal constau în:

- (a) neasigurarea securității consumatorilor, în condițiile în care produsele comercializate nu dețin acte de proveniență și certificate de testare a calității acestora;
- (b) afectarea concurenței loiale în raport cu acei comercianți, care se conformează rigorilor normative;
- (c) aglomerarea străzilor orașului și crearea unor impedimente pentru circulația liberă a autovehiculelor și a pietonilor;
- (d) nevalorificarea potențialelor surse de venit în bugetul municipal;
- (e) impulsivitatea agenților economici de a activa în afara cadrului legal;
- (f) evaziunea fiscală;
- (g) crearea unui aspect negativ a imaginii arhitecturale ale orașului;
- (h) deteriorarea spațiilor verzi, trotuarelor;
- (i) destabilizarea ordinii publice și sanitare a urbei.

Este important de a menționa faptul că unii comercianți ambulanți abuzează de facilitățile oferite de către AAPL și sub pretextul că vor comercializa în stradă surplusul agricol, își extind activitatea și comercializează fructe exotice și alte tipuri de produse.

6. CERINȚE ȘI RESTRIȚII privind comerțul ambulant stradal

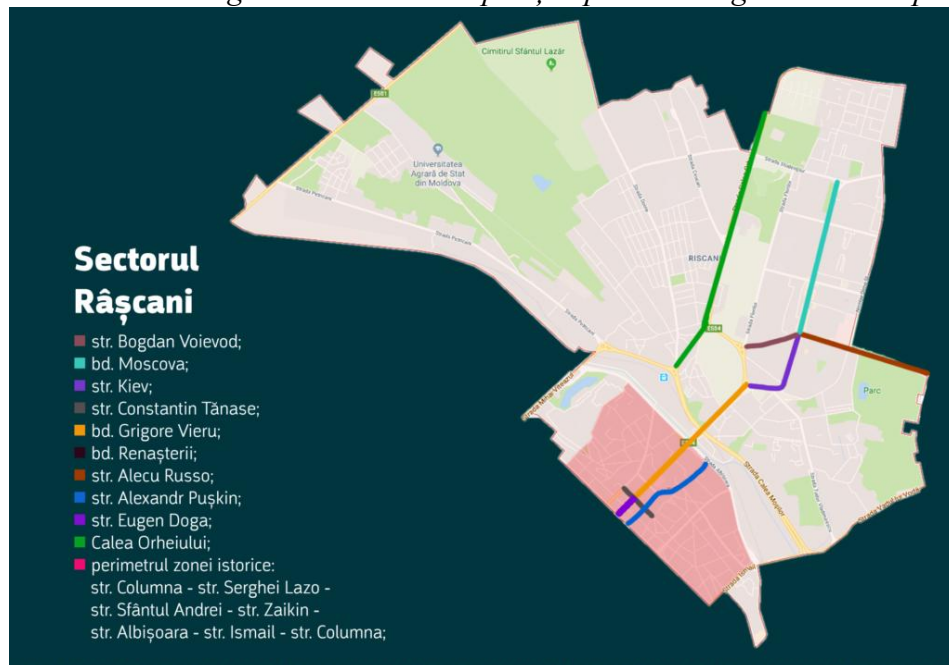
În iulie 2016, Parlamentul a adoptat modificări la Legea nr. 231 din 23.09.2010 cu privire la comerțului interior care a permis Consiliului Municipal Chișinău să adopte Regulamentul privind desfășurarea activității comerciale în municipiul Chișinău (decizia nr. 10/2 din 27.12.2017). De menționat, că conform modificărilor la legislație, noțiunea de „autorizație de funcționare” a fost substituită cu noțiunea de „notificare privind inițierea activității de comerț”.

În prezent, pentru a iniția activitatea de comerț este necesară doar notificarea autorităților despre tipul acestuia și forma de organizare. Prin urmare, inclusiv comercianții stradali au mai puține documente de perfectat pentru a-și desfășura activitatea comercială legal.

Totodată, Consiliul municipal a stabilit, conform legii, **cerințe și restricții privind comerțul ambulant stradal, cum ar fi:**

– **Stabilirea principalelor străzi din fiecare sector, în perimetrul cărora este interzisă comercializarea;** În fiecare sector, există câteva străzi principale, în perimetrul cărora este interzisă comercializare, mai ales în centrul istoric al mun. Chișinău. Astfel, locuitorii vor putea circula mai comod, fără să întâmpine obstacole;

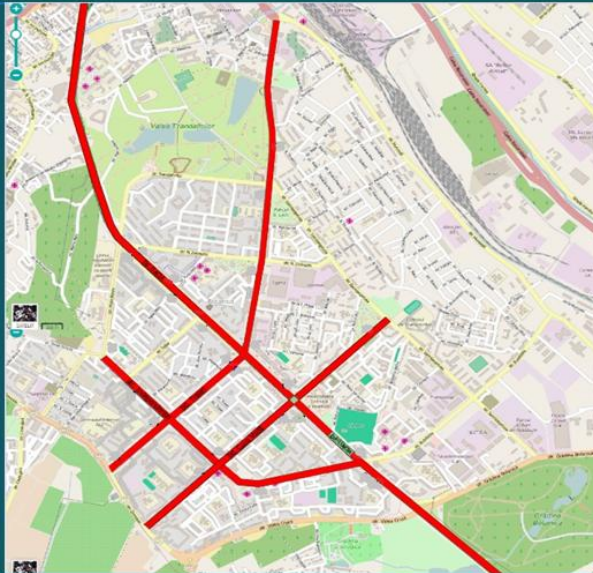
LISTA STRĂZILOR ÎN PERIMETRUL CĂRORA ESTE INTERZISĂ DESFĂȘURAREA COMERȚULUI AMBULANT STRADAL (cu excepția manifestărilor în masă și iarmaroacelor organizate în baza dispoziției primarului general sau a pretorului de sector)

Sectorul Botanica:

- Bd. Dacia;
- Bd. Traian;
- Bd. Cuza-Vodă;
- Bd. Decebal;
- Str. Independenței

Sectorul Ciocana

- str. Alecu Russo;
- bd. Mircea cel Bătrân, inclusiv pe alee;
- str. Petru Zadnipro;
- str. I. Vieru;
- str. I. Dumeniuc

Sectorul Centru

- bd. Ștefan cel Mare și Sfânt;
- str. Ismail;
- Cale basarabiei;
- bd. Dmitrie Cantemir;
- bd. Constantin Negruzzi;
- bd. Iurie Gagarin;
- str. Ciuflea;
- str. Vasile Dokucaev;
- str. Academiei;

- str. Sprâncenoaia;
- str. Pietrarilor;
- str. Melestiu;
- str. Hristo-Botev;
- str. Ion Inculeț;
- str. Lev Tolstoi;
- șos. Hâncești;
- str. Lech Caczynski;
- str. Ialoveni;
- str. Spicului;
- str. Miorița;
- str. Gheorghe Asachi;
- str. Nicolae Testemițanu;
- str. Vladimir Korolenko;
- str. Constantin Vărnăv;
- perimetrul zonei istorice:
- str. Columna - str. Ismail -
- str. Pan Halippa - str. V. Alexandri -
- str. A. Mateevici - str. A. Pușkin.

– Stabilirea distanței de amplasare a unităților comerciale din contul străzilor unde sunt amplasate. Chiar dacă pe unele străzi este permisă comercializarea, în regulament sunt specificate distanțe exacte, care trebuie păstrate, astfel încât unitățile de comerț ambulant să nu fie un motiv de ocolire, iar oamenii să poată circula liber pe străzi;

DISTANȚA PERMISĂ PENTRU AMPLASAREA UNITĂȚILOR DE COMERȚ AMBULANT ÎN MUNICIPIUL CHIȘINĂU

100 m	• <i>minim 100 metri de la edificiile autorităților publice centrale și locale, misiunile diplomatice, instituțiile de învățământ, instituțiile medicale, locașurile de cult, monumentele de for public categoria A și B;</i>
10 m	• <i>minim 10 metri de la stațiile mijloacelor de transport urban;</i>
10 m	• <i>minim 10 metri de la trecerile de pietoni, fără a obtura în vreun fel vizibilitatea conducătorilor auto;</i>
100 m	• <i>minim 100 metri de la piețele autorizate;</i>

– Stabilirea mărfurilor și produselor care pot fi comercializate în sistem de comerț stradal:

TIPURI DE MĂRFURI ȘI PRODUSE PERMISE SPRE COMERCIALIZARE ÎN SISTEM DE COMERȚ STRADAL

Fructe și legume	Flori și aranjamente florale	Înghețată, băuturi răcoritoare și fierbinți
Cărți, reviste, ziare și alte publicații	Articole foto, tablouri, lucrări de artă proprii ale artiștilor plastici	Suvenire, ce simbolizează Chișinăul și R. Moldova
Mărțișoare, ilustrate, felicitări, sorcove și alte produse specifice sărbătorilor tradiționale	Bilete loto - pronosport, bingo, spectacole, cartele magnetice	Produse alimentare comercializate în regim Street Food - din unități ambulante specializate, în zonele stabilite de prețurile de sector și conform sortimentului permis de Direcția pentru siguranța alimentelor a mun. Chișinău
Produse nealimentare, produse industriale, brazi (în cadrul expozițiilor, târgurilor, iarmaroacelor ocazionale)	Produse alimentare ambalate corespunzător, produse de patiserie fără cremă, articole de panificație, și cofetărie, sandwich-uri, hot-dog, pop-corn - doar în cadrul expozițiilor, târgurilor, manifestațiilor, iarmaroacelor ocazionale	

– **Stabilirea condițiilor corespunzătoare pentru expunerea, protejarea și păstrarea mărfurilor:** să fie confecționate din materiale rezistente, să prezinte aspect estetic și arhitectural corespunzător; comercianții au obligația de a asigura respectarea normelor legale privind dimensiunile, forma, expunerea estetică și suprafața ocupată, igiena, îngrijirea și efectuarea reparațiilor de întreținere corespunzătoare a unității de comerț ambulant ș.a.;

– **Stabilirea obligației de avizare a unităților de comerț ambulant** privind aspectul acestora, de către pretura de sector.

Cerințe și restricții privind amplasarea gheretelor:

INTERDICȚII PRIVIND AMPLASAREA GHERETELOR

- *în centrul nucleu-istoric, pe bulevardele și străzile principale ale or. Chișinău;*
- *la o distanță mai mică de 50, 0 m de la bordura bulevardelor și străzilor principale;*
- *pe terenurile aferente piețelor comerciale (în afara liniilor roșii ale piețelor);*
- *în scuaruri, parcuri, grădini publice;*
- *pe partea pietonală (aleea) dintre benzile carosabile;*
- *în cazul reducerii vizibilității semnelor circulației rutiere sau afectării siguranței traficului rutier;*
- *pe rețelele ingineresti și în zonele de protecție ale acestora;*
- *la o distanță mai mică de 100,0 m de la instituțiile administrației publice centrale și locale, misiunile diplomatice;*
- *la o distanță mai mică de 20,0 m de la intrările în trecerile subterane;*
- *la o distanță mai mică de 6,0 m de la marginea carosabilului;*
- *la o distanță mai mică de 20,0 m de la stațiile de așteptare a transportului urban de pasageri (inclusiv în stație).*

Condiții și restricții la organizarea teraselor de vară/sezoniere

CONDIȚII ȘI RESTRICȚII LA ORGANIZAREA TERASELOR DE VARĂ/SEZONIÈRE

❖ Terasa de vară/sezonieră:

- nu va depăși limitele lungimii de fațadă sau a terenului adiacent clădirii în care este autorizată/notificată unitatea de alimentație publică. În cazul obținerii acordului proprietarilor/gestionarilor imobilelor învecinate – suprafața terasei poate fi extinsă;
- nu va bloca accesul în curțile imobilelor și nu va afecta traficul pietonilor și al autovehiculelor;
- mobilierul terasei va fi în concordanță cu restul elementelor ce alcătuiesc terasa, utilizat un singur set de mobilier de același fel; umbrelele folosite vor exclude culori și înscrisuri stridente și nu vor conține publicitate neautorizată, amplasamentul terasei va fi decorat cu aranjamente florale;
- va activa în limita regimului de lucru stabilit;
- partea trotuarului pe care circulă pietonii nu va fi mai mică de 2,5 m.

❖ Se interzice organizarea terasei de vară:

- lângă unitățile de alimentație publică anexate, anexate-încorporate și încorporate în blocurile locative, fără acordul gestionarului blocului locativ;
- la o distanță mai mică de 20 m de la terenurile de colectare a deșeurilor;
- pe lângă unitățile de comerț și prestări servicii;
- în cazul reducerii vizibilității semnelor circulației rutiere sau afectării siguranței traficului rutier.

6. ANALIZA SWOT A COMERȚUL AMBULANT STRADAL ÎN MUNICIPIUL CHIȘINĂU

	Benefice atingerii obiectivelor	Pun în pericol atingerea obiectivelor
Sursa internă (organizația)	Puncte tari: - Existența bazei legislative care stabilește principiile generale de desfășurare a activităților din comerț și atribuțiile APL în domeniul comerțului; - Stabilite cerințe și restricții privind comerțul ambulant stradal; - Majorarea ponderii comerțului organizat prin extinderea și modernizarea rețelei comerciale staționare; - Demararea procesului de evacuare a gheretelor din străzile principale și părții istorice ale orașului; - Voința politică de a schimba imaginea orașului și a dezvolta comerțul organizat.	Puncte slabe: - Nivelul scăzut de conlucrare între serviciile implicate în procesul de elaborare a politicii și viziuni diferite; - Responsabilitatea scăzută a instituțiilor implicate în implementarea cadrului normativ existent; - Capacitatea administrativă redusă a autorităților publice locale de combatere a comerțului ambulant neautorizat; - Amplasarea neuniformă a piețelor agroalimentare din oraș și lipsa unui concept privind dezvoltarea piețelor date; - Lipsa unor standarde clare pentru unitățile de comerț ambulant.
Sursa externă (mediul extern)	Oportunități: - Dezvoltarea unui comerț organizat și modern; - Reglementarea și organizarea comerțului ambulant stradal; - Dezvoltarea concurenței loiale; - Valorificarea potențialelor surse de venit în bugetul municipal; - Optimizarea numărului de gherete; - Crearea unui aspect atractiv imaginii orașului.	Amenințări (riscuri): - Situația economico-socială precară a populației și nivelul ridicat al activității economice neoficializate; - Lobarea intereselor de către un grup îngust al deținătorilor rețelei de comerț ambulant; - Reticența comercianților stradali în conformarea regulilor și cultura scăzută a consumatorului. - Insuficiența resurselor, inclusiv umane destinate combaterii comerțului stradal neautorizat; - Reticența CMC la ajustarea cadrului normativ conform recomandărilor Conceptului; - Vulnerabilitatea sistemului de control intern managerial al autorităților publice responsabile de gestionarea domeniului comerțului stradal.

7. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE CONCEPTULUI privind desfășurarea comerțului ambulant stradal în or. Chișinău

SCOPUL elaborării Conceptului privind desfășurarea comerțului ambulant stradal în or. Chișinău este sistematizarea acțiunilor întreprinse, orientate spre stimularea comerțului ambulant organizat și legal într-un mediu concurențial sănătos

OBIECTIVELE CONCEPTULUI

Depășirea problemelor identificate este posibilă doar cu condiția stabilirii unei viziuni clare privind rolul și limitele comerțului stradal. Este necesară organizarea comerțului ambulant (stradal) într-o formă ordonată, respectând normele de urbanism, dezvoltarea teritoriului și asigurând rigorile aspectuale, cu asigurarea cerințelor de siguranță alimentară, sanitară, sanitar-veterinare și protecția consumatorilor. În acest sens, Primăria Municipiului Chișinău propune următoarele priorități pentru dezvoltarea acestui domeniu:

Obiectivul nr. 1 Reglementarea numărului de unități de comerț ambulant stradal.

• **Reglementarea numărului de unități de comerț ambulant stradal** se va efectua prin:

Aprobarea Schemelor de desfășurare a comerțului ambulant (scheme de amplasament prestabilite), în care se vor stabili amplasamentele unde se permite desfășurarea comerțului ambulant.

Schema de amplasament prestabilită va prevedea tipul unităților de comerț, numărul unităților de comerț, sortimentul mărfurilor comercializate, cu respectarea cerințelor impuse de legislație și Regulament.

Schemele de amplasament prestabilite urmează a fi aprobate de către Consiliul Municipal Chișinău pentru:

- teritoriul parcurilor, scuarurilor, grădinilor publice (8 parcuri, 7 scuaruri, 1 grădină publică);
- străzile și bulevardele principale ale orașului, centrul-nucleul istoric.

Odată aprobate, Schemele vor putea fi modificate doar la inițiativa Primarului General al mun. Chișinău, prin votul Consiliului Municipal.

Pe amplasamentele aprobate se permite desfășurarea comerțului cu amănuntul doar a:

- înghețatei, băuturilor răcoritoare/fierbinți;
- presei;
- florilor;
- articolelor de artizanat, suvenire care simbolizează prin inscripționare și formă de prezentare Chișinăul și Republica Moldova, operele meșterilor populari și artiștilor plastici;
- Street food, care include comercializarea băuturilor fierbinți/răcoritoare, gustările din produse pregătite rapid.

Se permite desfășurarea activității de comerț ambulant (rulote) **de tip „Street Food”** pe străzile și bulevardele principale ale orașului, centrul-nucleul istoric doar în cadrul manifestărilor culturale, turistice, sportive și ale altor evenimente similare.

Din unitățile de comercializare a presei periodice se permite vânzarea articolelor de birotică, cărți, suvenire, accesorii, băuturilor răcoritoare/fierbinți, înghețatei.

Fiecare amplasament va deține un Pașaport care va conține reglementări privind tipul unității, design-ul și cromatică unității și ale elementelor de mobilier adițional, numărul unităților de comerț, sortimentul mărfurilor comercializate, orarul de activitate.

• **Amplasarea unităților de comerț ambulant în teritoriul sectoarelor**, cu excepția străzilor unde este interzis comerțul stradal (pct. 4.1 (9) din Regulament), se efectuează în conformitate cu prevederile Regulamentului de desfășurare a activității de comerț în municipiul Chișinău.

La identificarea locului, indiferent de apartenența terenului, se vor lua în considerație reglementările și documentația de urbanism a orașului, specificul și parametrii fizici ai zonei, direcțiile și intensitatea fluxurilor de pietoni.

La stabilirea amplasamentelor se va prevedea evitarea aglomerării unităților comerciale într-o zonă și respectarea distanțelor de amplasare a unităților comerciale față de alte obiective prevăzute în Regulament.

Amplasamentul fiecărei unități de comerț ambulant va fi stabilită de către preturile de sector, în baza notei informative motivate privind necesitatea amplasării unității pe amplasamentul respectiv.

Se interzice amplasarea gheretelor în complex, cu excepția gheretelor destinate comercializării florilor.

- Desfășurarea comerțului ambulant mobil, inclusiv cu legume și fructe, se efectuează prioritar, în cadrul piețelor (private, municipale), cu excepția cazurilor prevăzute la pct. 4.1 alin. (7) din Regulament, inclusiv:

- comerțului ambulant în cadrul târgurilor, iarmaroacelor, manifestărilor culturale, turistice, sportive și ale altor evenimente similare;

- comerțului ambulant în zonele de agrement (parcuri, scuaruri etc.) cu ocazia organizării manifestărilor cultural-artistice.

- Desfășurarea comerțului ambulant în cadrul târgurilor și iarmaroacelor tematice, inclusiv cu legume și fructe, manifestărilor culturale, turistice, sportive și ale altor evenimente similare se efectuează conform dispozițiilor primarului general/pretorilor de sector, după caz, în baza permisului de acces eliberat de către DGCAPS/preturile de sector, după caz, în condițiile stabilite de dispoziția primarului general/pretorului de sector.

Amplasamentul unui astfel de comerț ambulant va fi identificat în procesul de organizare a evenimentului, în condițiile stabilite prin dispoziția primarului general/pretorului de sector, luând în considerație situația reală.

Obiectivul nr. 2. Licitarea publică a dreptului de încheiere a contractului pentru amplasarea unităților de comerț ambulant.

- Sunt supuse licitației amplasamentele pentru desfășurarea comerțului ambulant incluse în schemele de amplasament prestabilite, aprobate de către CMC pentru:

- parcuri, scuaruri, grădini publice;

- străzi și bulevarde principale ale orașului, centrul-nucleul istoric.

- Licitările se desfășoară în forma licitației deschise, obiectul căruia este dreptul de a încheia contract pentru amplasarea unității comerciale ambulante (în continuare – Contract).

- Regulamentul de desfășurare a licitației pentru dreptul de încheiere a contractului de amplasare a unității de comerț ambulant (în continuare – Regulament) va stabili modalitatea și procedura de desfășurare a licitațiilor pentru dreptul de încheiere a contractului de amplasare a unității de comerț ambulant prin folosirea dreptului prioritar. Regulamentul dat urmează a fi aprobat prin dispoziția Primarului General al mun. Chișinău.

- Scopurile principale ale licitației sunt:

- crearea condițiilor și posibilităților egale pentru obținerea dreptului de a încheia Contract;

- încheierea Contractului;

- acumularea veniturilor la bugetul local.

- Licitările pentru dreptul de a utiliza amplasamentele prestabilite pentru desfășurarea comerțului ambulant stradal vor fi organizate în conformitate cu cerințele legislației în vigoare, cu asigurarea liberului acces la licitație și a drepturilor egale pentru toți participanții, cu excepția celor care în virtutea legii sau în baza unei hotărâri judecătorești irevocabile au fost privați de acest drept.

- Licitările respective vor fi organizate de către Comisia de Licitatie. Comisia va funcționa conform prevederilor Regulamentului de desfășurare a licitației pentru dreptul de încheiere a contractului de amplasare a unității de comerț ambulant. Membrii Comisiei de licitație vor fi desemnați prin dispoziția Primarului General al mun. Chișinău.

Condițiile de participare la licitație precum La preț egal, posesorii actuali vor avea dreptul de preemțiune

Condițiile de participare la licitație, precum costul biletului de participare la licitație și mărimea acotului minim necesar pentru participarea la licitație vor fi stabilite în Regulament.

Cu câștigătorii fiecărei licitații, cu respectarea condițiilor de transparență, va fi încheiat un contract pentru un termen de 3 (trei) ani, cu detalierea drepturilor și obligațiilor fiecărei părți și a restricțiilor de comerț care pot fi aplicate pentru fiecare amplasament în parte.

După expirarea contractului, amplasamentul va fi scos din nou la licitație. La licitația repetată, în cazul unor oferte de preț egale, posesorii al căror contract a expirat vor avea dreptul de preemțiune. În toate cazurile, ca prioritate va fi luat prețul maxim propus.

Regulamentul va fi supus procedurii consultărilor publice respectându-se transparența în procesul decizional.

Obiectivul nr. 3. Stabilirea unor cerințe de design al unităților de comerț ambulant stradal.

Cerințele de design ale fiecărei unități de comerț stradal vor fi setate de către Comisia de examinare a proiectelor, care va include reprezentanți din cadrul Direcției Arhitectură, Urbanism și Relații Funciare a mun. Chișinău, preturilor de sector, societății civile.

Comisia va examina proiectele prezentate de către agenții economici, ținând cont de specificul arhitectonic și cromatic al zonei și clădirilor din preajmă.

Prezența proiectului unității comerciale ambulante va constitui o cerință obligatorie pentru participare la Licitație.

Comercianții vor produce unitățile de comerț reieșind din aceste prevederi.

Comercianții se vor obliga să respecte prevederile Pașaportului, iar încălcarea acestor prevederi va putea determina retragerea dreptului de exploatare a amplasamentului.

Pentru unitățile de comercializare a presei periodice va fi stabilit un design unic.

Obiectivul nr. 4. Crearea structurii coercitive a APL.

Instituirea unei structuri coercitive a municipalității cu atribuții de supraveghere a respectării prevederilor actelor normative aprobate de Consiliul municipal Chișinău (Regulamente în domeniul comerțului, în special a celui stradal (mobil, gherete, terase de vară), în domeniul autorizării publicității, în domeniul salubrității și menținerii ordinii sanitare, combaterii construcțiilor neautorizate, exploatarea parcajelor de zi), care prevăd cerințe și restricții la practicarea anumitor activități în teritoriul municipiului Chișinău, responsabilități și sancțiuni.

Una din cauzele ce au condiționat extinderea haotică a comerțului ambulant stradal este capacitatea administrativă redusă a autorităților publice locale de combatere a comerțului ambulant neorganizat. Conform Codului Contravențional, cea mai mare responsabilitate privind combaterea comerțului stradal revine Inspectoratului Fiscal de Stat, Administrației Publice Locale și Agenției pentru Protecția Drepturilor Consumatorului, limitând activitatea Poliției la documentarea cazurilor de comerț stradal. Numărul nesemnificativ de agenți constataitori (reprezentanți ai preturilor) pentru combaterea fenomenului, periodicitatea deplasării în teren pentru a verifica activitatea comercială a vânzătorilor, metoda de lămurire și convingere a persoanelor fizice care comercializează în străzi pentru ca aceștia să se reamplaseze în teritoriul piețelor autorizate, nu schimbă situația.

Instituirea unei asemenea structuri va contribui semnificativ la disciplinarea și responsabilizarea agenților economici, precum și a cetățenilor, privind respectarea și menținerea ordinii publice, sanitare, normativelor în construcție etc. Totodată, se vor majora acumulările la bugetul local în urma sancțiunilor aplicate.

Obiectivul nr. 5. Elaborarea noii Strategii de dezvoltare a comerțului interior în mun. Chișinău și ajustarea Regulamentului de desfășurare a activității de comerț în mun. Chișinău

Analiza situației în comerțul stradal, realizată de Grupul de lucru, arată că municipiul Chișinău are un cadru regulatoriu suficient pentru a asigura o dezvoltare sustenabilă a acestui domeniu. Totodată, este necesar de ajustat Regulamentul activității de comerț pe teritoriul mun. Chișinău reieșind din necesitatea dezvoltării Conceptului în cauză.

Atât Strategia de dezvoltare a comerțului interior în municipiul Chișinău pentru anii 2015-2020, cât și Regulamentul de desfășurare a activității de comerț în mun. Chișinău au setat o viziune clară și un cadru favorabil pentru dezvoltare a comerțului stradal.

Pe lângă modificările legislative, autoritățile au întreprins câteva măsuri, care sunt prevăzute în Strategia de dezvoltare a comerțului interior în municipiul Chișinău pentru anii 2015-2020 și care au atenuat comerțul neautorizat în piețele și pe străzile capitalei:

- Crearea sistemului informațional unic (Ghișeu unic). Acest sistem simplifică procedura de notificare a activității comerciale;
- Redirecționarea vânzătorilor stradali în piețele din apropiere;
- Organizarea târgurilor și iarmaroacelor prin intermediul cărora comercianții pot să-și realizeze marfa și produsele;
- Evacuarea parțială a gheretelor și pavilioanelor de pe străzile principale din sectoarele Chișinăului și reamplasarea acestora după expirarea autorizației de funcționare;
- Pașaportizarea piețelor din Chișinău pentru a identifica numărul comercianților și locurile disponibile pentru a fi utilizate de alți vânzători.

În același timp, reieșind din realitatea zilelor de azi, se evidențiază necesitatea de ajustare ale ambelor documente, pentru adaptarea lor la realitățile și necesitățile următoarei perioade 2020 - 2024.

Problema principală ține de nerespectarea unui șir de prevederi ale Regulamentului și implementarea parțială a Strategiei.

Prin urmare, efortul municipalității pentru următorii 4 ani trebuie să se focuseze pe elaborarea unei strategii noi și ajustarea cu aplicarea Regulamentului conform noilor cerințe.

Obiectivul nr. 6. Aprobarea cotei taxei pentru unitățile de comerț ambulant stradal

- Stabilirea cotei taxei pentru unitățile de comerț ambulant stradal în funcție **de zona sectorială**.
- Stabilirea cotei taxei pentru unitățile de comerț ambulant stradal în funcție **de numărul de unități gestionate de un agent economic**.
- **Scutirea parțială de plată a taxei locale** pentru unitățile comerciale care benevol se vor reamplasa din stradă în teritoriul piețelor autorizate, lucru care ar contribui la crearea locurilor de muncă și extinderea rețelei de unități comerciale sau de producție. Povara fiscală redusă ar stimula legalizarea activității vânzătorilor stradali și combaterea fenomenului de comerț stradal neautorizat;